

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 27/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta ja rikoslain 44 luvun 11 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 10 päivänä joulukuuta 2014 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta ja rikoslain 44 luvun 11 §:n muuttamisesta (HE 319/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- teollisuusneuvos Tapani Koivumäki ja ylitar kastaja Pauliina Kanerva, työ- ja elinkeinoministeriö
- valvontajohtaja Mikko Grönberg, Tullihallitus
- yli-insinööri Harri Roudasmaa, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- vanhempi palotarkastaja Kari Telaranta, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, edustaen Suomen Kuntaliittoa ja Suomen Pelastusjohtajatyötä.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Lailla on tarkoitus panna täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston pyroteknisten tuotteiden markkinoille saattamista koskeva direktiivi.

Pyroteknisiä tuotteita koskeva direktiivi on osa Euroopan unionissa toteutettavaa laajaa tuotesäätelyuudistusta. Uudistus tapahtuu vaiheittain, ja sillä on arvioitu olevan laajahkoja vaikutuksia tuoteturvallisuutta ja markkinavalvontaa koskevaan lainsäädäntöön.

Lakiin ehdotetaan myös pyroteknisten tuotteiden jäljitettävyyttä koskevia säännöksiä, joilla pantaisiin täytäntöön komission direktiivi pyroteknisten tuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän perustamisesta.

Esityksessä ehdotetaan myös täydennettäväksi rikoslain räjähdeterikosta koskevaa pykälää siten, että ehdotetun lain vastainen pyroteknisten tuotteiden maahantuonti, markkinoille saattaminen ja jakelu säädettäisiin rangaistavaksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Talousvaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja vähäisin muutoksin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta. Lakiin ehdotetaan sijoitettavaksi sellaiset säännökset, jotka ovat tarpeen uuden pyrotekniikkadirektiivin ja pyroteknisten tuotteiden jäljitettävyyssjärjestelmän perustamisesta annetun direktiivin kansalliseksi voimaansaattamiseksi. Muutos on pääasiallisesti tekninen, eikä sen myötä tule juurikaan sisällöllisiä muutoksia pyroteknisten tuotteiden tekniisiin, turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin eikä viranomaisten toimintaan. Uusi sääntely voi väliaikaisesti supistaa Suomessa markkinoilla olevien ilotulitteiden valikoimaa, mutta sikäli kun poistuma kohdistuu vaatimuksia vastaamattomiin tuotteisiin, voidaan tätä pitää tervetulleena uuden sääntelyn seurauksena.

Talousvaliokunta viittaa aiemmin lausumaansa (TaVM 26/2014 vp — HE 275/2014 vp), jossa valiokunta puolsi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuutta koskenutta hallituksen esityksen muuttamista siten, ettei ilotulitteiden myyntivarastolta edellytetä pelastusviranomaisten ennakkotarkastusta, vaan valvonta voidaan suorittaa varaston käytön aikana. Talousvaliokunta piti tätä ratkaisua tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon valvonnan käytettävissä olevat resurssit sekä kokemukset tällä tavoin toteutetusta valvonnasta.

Käsillä olevan hallituksen esityksen uudet säännökset maahantuojan ja jakelijan velvollisuuksista korostavat toiminnanharjoittajan vastuuta välittämiensä tuotteiden turvallisuudesta ja ovat tarpeellisia. Ehdotettu sääntely on omiaan korostamaan maahantuojan ja jakelijan vastuuta välittämiensä tuotteiden turvallisuudesta.

Lakiehdotuksen 39 §:n 2 momentti sisältää oikeuden luovuttaa tietoja pelastusviranomaiselle julkisuuslain salassapitosäännösten estämättä. Valiokunta pitää poikkeusta perusteltuna viranomaisten välillä tapahtuvan tiedonvaihdon

mahdollistamiseksi esimerkiksi varastoinnin valvontaa varten tai onnettomuustilanteissa.

Ehdotetut 1. lakiehdotuksen 42 ja 43 § antavat valvontaviranomaiselle toimivaltuuksia myös niissä tilanteissa, joissa tuote on vaatimustenmukainen, mutta aiheuttaa silti vaaraa. Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että henkilöiden ja omaisuuden turvallisuuden varmistamiseksi kansallisilla valvontaviranomaisilla on mahdollisuus puuttua vaarallisiin tuotteisiin silloinkin, kun ne ovat muodollisesti EU-sääntelyn mukaisia.

Talousvaliokunta katsoo, että toimialan sääntelyn jatkovalmistelussa tulisi arvioida, missä määrin pyroteknisten tuotteiden luovutusten ja valvonnan sääntelyä muuttamalla voitaisiin vähentää omaisuus- tai henkilövahinkoja, joita näiden tuotteiden käytöstä aiheutuu. Saadun selvityksen mukaan viime aikoina sattuneista räjähdävahingoista tosin suuri osa on tapahtunut olosuhteissa, joissa luvituksessa ei ole ollut puutteita, vaan vaaratilanteet ovat aiheutuneet määräysten noudattamisen laiminlyönnöistä. Tämän valossa näyttääkin tarkoituksenmukaisemmalta ensisijaisesti tehostaa valvontaa normiston tiukentamisen sijaan.

Yksityiskohtaiset perustelut**1. Laki pyroteknisten tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta**

2 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädetään lain soveltamisalasta. Pykälän 1 momentin mukaan lakia sovelletaan pyrotekniisiin tuotteisiin. Pykälän 2 momentissa on lueteltu poikkeukset 1 momentin mukaisesta pääsäännöstä. Tämän momentin 1 kohdan mukaan lakia ei sovelleta pyrotekniisiin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen tai poliisin käyttöön. Lakiehdotus on siten soveltamisalaltaan pyrotekniikkadirektiiviä (2007/23/EY) laajempi. Direktiiviä ei sovelleta kaupallisiin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu asevoimien, poliisin tai palokunnan käyttöön. Sitä vastoin kansallista la-

kiamme ei sovellettaisi pyroteknisiin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen tai poliisin käyttöön. Kansallisen lain soveltamisalan rajauksesta puuttuisi pelastustoimen käyttöön tarkoitettut tuotteet, mikä merkitsisi sitä, että näiden vaatimukset olisivat Suomessa korkeammat kuin muualla EU:ssa. Onkin mahdollista, että ehdotetun lain 2 § estäisi esimerkiksi eräiden tehokkaiksi koettujen sammuteratkaisujen käytön pelastustoimessa. Talousvaliokunta katsoo, ettei pelastustoimen käyttöön tarkoitettujen tuotteiden osalta ole osoitettu olevan sellaista vaaraa, jota pitäisi säädellä erityisellä kansallisella vaatimustenmukaisuusmenettelyllä, ja ehdottaa pelastustoimen liisäämistä soveltamisalan rajaukseen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 2 § muutettuna seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

(1 mom. kuten HE)

Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta:

1) pyroteknisiin tuotteisiin, jotka on tarkoitettu puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen, *pelastuslaitoksen* tai poliisin käyttöön;

(2—6 kohta kuten HE)

(3 mom. kuten HE)

Helsingissä 22 päivänä tammikuuta 2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Mauri Pekkarinen /kesk
vpj. Marjo Matikainen-Kallström /kok
jäs. Lars Erik Gästgivers /r
Teuvo Hakkarainen /ps
Harri Jaskari /kok
Antti Kaikkonen /kesk
Johanna Karimäki /vihr
Pia Kauma /kok
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jukka Kärnä /sd
Eero Lehti /kok
Päivi Lipponen /sd
Jari Myllykoski /vas
Martti Mölsä /ps
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /kesk
Kaj Turunen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Teija Miller.